

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fôia acést'a ese in tóta domineca,
— dar prenumeratiunile se priimescu
in tôte dîlele.

Pretulu pentru Ostrunguri'a: pre anu
6 fi. pre 1/2 de anu 3 fi. pre unu tri-
luniu 1 fi. 50 cr.; éra pentru Strai-
netate: pre anu 8 fi. pre 1/2 de anu
4 fi. pre unu triloniu 2 fi. in v. a.
Unu exemplariu costa 10 cr.

Tôte sionedeuiele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea dirigiute a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrnlu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. taese timbrale.

Celebritati monstruóse.

OLTYÁN JÁNOS.

Éca pastoriulu, care sí-íasa turu'a. lui incredintiata: préda lupiloru! — Nu cum-va aceste i sunt meritele pentru prospet'a decorare cu ordinulu Leopoldinu de clasa II. ?! . . .

Ingropatiunea puiului de tieganu.

Fiindu-cà mórtea nu alege,
Ci de-a rondulu la toti merge,
Si totu ce se nasce 'n lume
Cu tempu trece si apune,
Neci fiulu lui *Faraonu*,
Avendu chipulu seu de omu,
Nu póte avè scutintia
De-a mortii aspra sentintia,
Ci cauta sà-si plece capulu,
Cà-ci asiè-e lumea si véculu.

Erà chiaru tempulu de véra
Cu díle senine, clare.
Candu odata pre campia
Faceam o caletoria,
Cu afaceri, de cari mie
Nu-mi erà vr'o bucuria;
Multu mai bine mi crà
Pre lunga nevast'a mea.
Inse unu ungurescu „muszszai”
Te silcesce susu sà sari.
Sà mergi si de nu voesci,—
Déca patri'a-ti iubesci.
Dupa multa preumblare,
Candu pe drumu, candu pe carare,
Me ajunse-o serbatóre
In unu satu frumosu si mare,
Vrendu nevrendu am fostu silitu
Sà 'ncetu de caletoritu,
Si cu sufletu liniscitu
Sà me punu la odihnitu.
In acelu satu ca si 'n alte
Tieganescile palate
Erau strinse si compacte,
Firesce de satu d'o parte,
Eu, ca unulu cui i place
Intre tiegani a-mi petrece,
Neci aici in locu strainu
N'am potutu sà me retienu,
Sà nu li facu curtenire
Dupa datin'a-mi d'in fire;
Dar' uimirea mi-a fostu mare,
Me cuprinse o 'ntristare,
Vediendu a le loru palate
Tóte'n doliu imbracate.
Dupa ce la o'ntrebare,
Unu tieganasiu óre-care
Imi spuse cà acea jale,
Plangere si vaetare,
Se face pentru-unu fetioru
A lui *Gorca Reschitoriu*,
Pe carele crud'a mórte
Ilu repise intr'o nópte,
Si cà tempulu e aprópe,
Voru sà-lu duca sà'lu ingrópe,
Mi-am propusu ca sà asistu
La evenimentulu tristu,
Si sà mangaiu pre parinti,
Sà nu-i lasu a fi mahniti.
Vine tempulu de'ngropare,
Plangu tieganii micu si mare,
Eta dascalulu, preutulu,
Apoi cantorulu si fetulu,
Incepu a-i cantá prohodulu;
Er' la fine pop'a-i spune
Predica si „iertatiune”
Dela nemuribile bune,
Dela 'ntrég'a lui natiune.
Cu-unu cuventu ce s'a poffitu
Punctuosu i s'a 'mplinitu.
Deci plecandu spre cinterimu —
A lui maica cu suspinu,
Cu pèru negru despletitu,
In estu modu l'a tengnitu:
„Dragulu maicei *Petrisioru*,

Dragulu maicei puisioru,
Multu amaru si multu necasu.
Multe lacrimi pe obrazu,
Am rabdatu for' de'mputare
Pone ce te-am crescutu mare.
Te-ai facutu voinicu si tare,—
Astadi te duci dela noi
Cine ne va suflá 'n foi?
Cine-a bate halaripulu?
Si sà jóce in totu tipulu?
Adi te duci la cinterimu
Pop'a cantandu-ti aminu, —
Lasá purcelulu scovitiendu
Si catielulu schiaunandu!
Dragulu mamei dragostosu,
Stralucitu-ai de frumosu.
Fostu ai bunu ca si o lume
Càci n'ai datu ca alti'n mine!
Bata-te mórte ciocanulu,
Cà mi-ai rapitu baietanulu!
Bata-te mórte ileulu,
Cà-mi lovisi prunculu cu reulu!
Intorna-te dragu fetioru,
Intorna-te *Petrisioru*!
Sà vedi cum tieganii plangu,
Cà-ai moritu asiè curendu.
Roga-te lui Domnedicu
Pentru noi si némulu teu,
Ca sà fimu cu tine'n raiu,
Sà nu cumparamu malaiu! !”

Ocn'a Desulului, la $\frac{13}{11}$ 1871.

G. Stefanescu
invetiatoriu.

TRÉNC'A SI FLÉNC'A.

Tr. Kedvese sora Flénca! Dómne de multu nu
ne-amu tálalitu; eu inca umblai keresztül kasul pr'in
tóta tiér'a si numai a-séra am erkázitu a casa.

Fl. Dar' acum de unde ai venitu?

Tr. Da nu me cunosci de pe beszadà, cà d'in
care riszu a lumei am potutu veni?

Fl. O! bata-te foeculu teu, ér' ai umblatu pr'in co-
mitatulu *Satumariului*, cà cunoseu dialectulu. Da
spune-mi: ce nou e pe acolo!

Tr. Dar' atát'a am auditu si cu bászàdindu, cà
tóte dómnele si domnisiórele d'in kerületulu *Baii mari*
se tienu de baloldal.

Fl. D'apoi cum póte fi acea? si de ce nu cu
partid'a romana?

Tr. Apoi asiè, cà kivetulu d'in baloldal Gróf
Teleki Géza e szép, derék si csinos fiatal legény. . . .

Fl. Dá cu cine ai conversatu pe acolo, de vor-
besci asiè siódu?

Tr. D'apoi mai multu am fostu in társaságuri cu
damele romaue, *càci különben de la cine asi fi
potutu invetiá.*

Mai de una-di — dupa 3 ani.

Celu mai mare D . . . . d'in tiéra
 Mai de una-di a vorbitu.
 Si-a disu cum-cà-acum'a éra
 Ce-a vrutu elu nu se-a 'mplinitu:
 Ca partid'a lui *Deacu*
 Sà lege dreptatea 'n sacu.

S. cà elu se minunéza
 De euragiulu celor'a,
 Carii astadi mai cutéza
 Libertatea-a aperá.
 Si sà strige Domnialoru:
 Sà damu drepturi la poporu.

La poporu sà da-i dreptate!
 Unu ce ne mai pomenitu. . . . .
 Si-apoi capete 'nvetiate,
 Pari-cà se au innebunitu,
 Candu vorbescu ei de poporu,
 Sà dica cà-su fratii loru.

Dar' sperezu in viitóri'a
 Adunantia ce va fi.
 Cà pre cei cu gur'a mare
 Guvernulu se va 'ngrigi
 Frumosu a-i delaturá,
 Chiaru de i-ar si sugrumá.

Asiè credi domnule mare,
 No dar' pune-ti poft'a 'n cuniu,
 Cà poporulu cel'a care
 Credi cà 'n lantiuru o sà-lu puni,
 Mane crediu cà ti-a-aretá:
 Cui sí-a datu increderea!

Cocóne d'in Lugosiu.

Cocón'a Iulchin'a, flórea vestedita d'in feréstr'a
 d'in coltiu de pre strad'a fagetului. si Livia cocón'a
 maestra si virtúosa, intrebate fiindu odata la o petrecere
 romana, dupa ce alergara ca ventulu mai multe valtierre
 si tiepele. cà n'ar avé voia a jucá „pre petioru.“ — respun-
 sera cu indignatiune:

„Spre cea mai mare a nóstra parere de reu, Dnule,
 trebue sà abdicemu de astu-feliu de placere.“

Cum asiè? intrebà Domnulu romanu.

Apoi vedi asiè respunsera dragalasiere de ele; adi
 inca n'am jucatu altu jocu, cu atà'ta mai pucinu,
 vomu jucá „pre petioru.“

Si déca ar fi iertatu, de ce nu? intrebà éra-si Dlu.

Suntemu cuprinse de unu morbu, si tare ne tememu
 respunsera Dloru, cà dupa unu astu-feliu de jocu obosi-
 toriu cum e „pre petioru.“ vomu fi silite a ferí mai multe
 díle cas'a. — Asiè, asiè, díse o Dómna de lunga Dloru,
 sunt morbóse si nu potu neci de cum jucá. Dá, dá, res-
 punsera cocónele, nu vomu jucá, ci numai vomu spectá,
 cum jucati Dvóstra. —

La aceste cuvinte capatara urmatoriulu respunsu
 potrivit.

Mi-pare fórte reu cocóneloru, ci déca-e asiè ar fi
 trebuitu sà síedeti celu pucinu mai trei díle a casa, ca
 cu atátu mai usioru sà poteti sari in Kränzchenulu strainu
 — c s á r d á s i u l u .

A. si B.

A. Representantia *Lugosiului* a capetatú mai de una-di dela capulu
 Comitatului unu nasu grozavu de mare.

B. Fórte bine, acum'a dóra li-a dá si loru odata in nasu *gonóele*
 de pre la magistratu.

Gasce confiscate.

In *Temisióri'a* mai de una-di unu tieranu veni cu
 nesce gásce grase la tergu, si nu preste multu se si ivi
 unu cumparatoriu, in persón'a unui birtariu némtiu,
 dar' fiindu-cà tieranulu cerea pentru gáscele sele unu
 pretiu cu multu mai micu de càtu ce ar meritá gáscele;
 i veni némtiului tieranulu suspitiosu, si numai de càtu
 facú aretare la capitanatu, adeca „politia.“ Care apoi se
 si infaciósià in tóta auctoritatea sa, si, confiscandu gáscele,
 tieranului, i díse, cà déca tieranulu si-va potè documentá
 proprietatea sa, érasí-va capetá gáscele. Bietulu tieranu
 dupa ast'a se-a indepartatu, si de atunci'a neci nu se-a
 mai intorsu (de siguru de frica, sà nu i mai faca vre-o
 potca.) Éra politia inca credu cà de atunci'a va fi man-
 catu dejà gáscele confiscate. — Cà-ci noi nu pricepem,
 cum politia confisca o marfa de la unu cine-va suspitio-
 natu ca lotru, fore ca pre respectivulu, sà-lu traga la
 respundere, ci inca sà-i dee drumulu. — — — No, ca
 frumósa politia e si ast'a. . . . .

Vorbirea Domnului protopopu romanu de Bai'amare catra scolarii de acolo la inceputu- lu examenului.

„No copiiloru! am venitu sà fàcemu examenu; apoi
 nu multu ajungu esamenele aceste, cari si altcum peste
 pucinu se voru sterge.“

Stenografulu scolei romane de Bai'a-mare

Intrebări pentru patria si amici.

— Déca „filosofulu d'in Nazaretu“ fù vindutu de *Ju-
 da* cu 30. arginti, cu câte bancnote va vinde — —

Ista-izé — Bordálás pre *Alis*. Mocioni la alegerea
 viitória?

— Totu acel'a „filosofu“ a iniatu cu putere divina pre
Lazaru din *Bethani'a* dupa patru díle, nefiindu mortulu
 inca putredu; dara *Lazaru* din *Birchisiu*, murindu si elu,
 n'ar mucedí numai decátu pe scandura pentru peccatele
 sele?

— Óre Episcopulu *Logosului* scie, cà sdrénti'a de popa
 d'in *Balintiu* cu alta sfóra d'in *Valea lunga* a ruptu „frun-
 di'a verde pre care stá *Osend'a*“, punendu-o sub petióre
 in aintea resiedintiei episcopesci, pentru cà dupa alegere
 la 3. óre 19-lea Iuniu n'au mai capatatu porcii láturi
 la váláu cu mongolii?

— Vediendu, cà *Carolul I.* jupanulu d'in *Romani'a*, nu-
 si mai ie catra-fusele cu un'a cu duóe d'in tiéra, mai
 muntene si valene! nu-lu poteti voi face sà-o ieie la
trei, déca nu la duóe? ! . . . . .

A N E C D O T A.

Unu copilu fù odata tramisu in bolta dupa sare
 si piperiu, inse numai o farfuria (unu taieru) i s'a
 datu de a casa, esplicandu-i-se, cà pe diumatatea
 farfuriei sà puna sarea, éra pe cea-l-alta diumatate
 piperiulu. „De 4 cruceri sare sare!“ díce copilulu
 catra boltasiu, si sarea o pune pe o lature a tai-
 eriului „No si mai de 3 cruceri piperiu!“ dar' acest'a
 unde-lu vei pune?“ ilu intrebà boltasiulu. „D'apoi
 aici pe ast'a-l-alta lature!“ si dícendu aceste intórce
 taieriulu. Sarea — se 'ntielege — s'a versatu diosu.
 Ajungendu apoi prunculu a casa, predà mamei sele
 pe taieriulu intorsu piperiulu. „Dapoi sarea unde-o
 ai pusu?“ ilu intrebà mama-sa. „Sarea o-am pusu
 aici!“ díce, si intórce taieriulu. Astu-modu si piperi-
 ulu lu-a versatu.

CARAMBOLULU.

Astronomii cum se crede
Nisuescu a demonstrá:
Cà pamentulu se va perde
Si se va carambolá
Cu o stea ingrozitóre,
Ce la toti face oróre

De va fi ce se vorbesce, — —
Atunci domniloru grabiti,
Voi ce domniti tiranesece.
Poporulu ce asupriti,
Ve-adunati si strigati tare:
„Tiranã a finitu are! . . . .“

Porunciti la eleru sã tiéra,
Ca sã 'ntóne totu mereu
— Cãtu e diu'a cea de véra —
Rogatiuni la Dumnedieu:
Carambolulu sã 'lu opréscá,
Celu ce e sã ve topéscá.

Adunati toti deputatii.
Cari i-ati cumparatu pre bani,
Sã-apoi catra ei argatii,
Dar' nu uitati pre tiegani
A-i adauge, spre-a sberá, —
Dór' cumva s'a spaimená
Stéu'a cea ingrozitóre,
Ce la toti face oróre. — —

Cugetu deci cà va fi bine,
De veti auscultá de mine,
Cà-ci asiè pre mai multi ani
Mai poteti toti fi tirani!

Siandricu.

CIGURI-MIGURI.

[†] (*De la unu pelegrinagiu.*) O contesa in Vien'a obicinuiá a pelegriná pe totu anulu la Mari'a-Zell, unde se afla o icóna facatória de minuni. In anulu curentu fiindu impededata p'rin bóla, a tramisu pe bucatariti'a sa. Accést'a s'a intorsu de vr'o cateva díle. Cum ai umblatu? intr'éba contes'a. „O pré bine, milostiva Doamna,“ a fostu respunsulu, „Maic'a Domnului se afla bine si vi saruta mane!“ „Curierulu.“

Respunsu

alu domnului protopopu romanu de Bai'a-spria catra corespondintele anonimu „Vespe“ alu „Feder.“

Grãbescu cu tóta puterea a me luptá contr'a tutu-
roru vespiloru cori cutéza a scorné mintivni despre in-
bitorii de dreptate, deci le dechiarezu de ilegale p'rin
documentele urm.

1) Nu priimescu neci o candidare, neci provocare,
d'in partea unu'a si altu'a pentru alegerea unu ab-
legatu nationalu, pentru cà vedemu cà neci fratii ma-
giari nu ne spriginescu, neci asiguréza, reusirea acelu'a.

2) Ce sã ne ficemu capulu calindariu cu ablegatii
nationali, candu neci fratii nostri d'in Crasieu si Mediesiu
n'au potutu face nimicu.

3) (*Caus'a causei.*) Eu d'in parte-mi n'am alipitu
de partid'a drépta, pentru cà de la partid'a lui Tisza
si Tãncsics n'am capetatu nimicu; ei dar' de la Stoll am
capetatu vr'o cãteva sute de . . . . si pre tãnga acéa
mi-a promis, cà voiu fi si canonicu la infiantand'a
episcopia de Bai'a-mare.

4) In urmarea punctului 3. am aflatu a fi fórte
bunu pentru romani principiulu partidei deachiane.

Pentru intarirea motivarei pareriloru mele si pentru
cunóscere mai de-aprope cu domnulu anonimu mi-sub-
scriu numele:

Schmerling,
protopopu in Bai'a-spria.

CRESTINULU si JIDANULU.

Unu crestinu bine cunoscutu intru o di a vin-
dutu unu iepure la 3. domni intru asemene cunos-
cuti, d'entre cari totu insulu i-a solvitu pretiulu ie-
purelui, si 'lu a tramisu sã-i duca iepurele a casa.
Candu apoi a mersu a casa, neci unulu, neci altu-
lu, n'a aflatu iepurele, ceea ce a datu ansa de a fi
crestinulu acusat pentru insielatiune.

Fiindu citatu apoi crestinulu inaintea judeciului,
unu jidanu l'a consolatu, cà pentru un'a remunera-
tiune de 2 fi. lu va mantu' de pedépsa. Crestinulu i
si promise cei 2 fi. Jidanulu lu invetiá cà, ori la
ce va fi intrebatu—sã taca, sã nu respunda nemi-
cu, ci numai sã fluere càte un'a. Judeciulu vedendu
pre crestinu astufelu portandu-se, 'lu dechiarà de
atare *naucu-habaucu* si i dede calea.

Jidanulu ce-lu invetiase, asceptandu la pórtá
esirea crestinului, pretinse cei 2 fi. éra crestinulu,
folosindu-se si aici de instructi'a jidanului, ilu platí
cu unu flueratu.

Invitare de prenumeratiune.

Se publica invitare de prenumeratiune pentru pretiitii
romani d'in comitatulu Satumariului la foile: „*Politi-
kai Ujdonságok*“, „*Magyar Bazar*“, „*Hirmondó*“ si
„*Pesti Napló*“; pretinulu de prenumeratiune totu celu
vechiu.

Redactiunile foiloru susamintite.

Meliti'a Redactiunei.

Dlul I. Miu in S. — Precedent'a epistóla, de care faci mentiune in cores-
pondinti'a DTele, nu o am priimitu. Ca respectivulu inca nu mi-am fa-
cutu socotelele de pe I. semestru, si asiè nu am sciutu cà ai fi solvitu si
la Dlul. Ti-o eradu, deci conformu cererei te-am insinuatu si pre semes-
trulu alu II. si neii aparati ti i-am spedutu.

Dlul I. P. in *Sebetin*: consideraudu emiuentulu zelu nationalu alu
DTele, ti-am acordatu priimirea diurnalulu pre semestrulu alu II. cu
diunetatea costalul, cà-ci Administrati'a nòstra intre impregiurarile actu-
alí, pre lunga càta bauavoiutia tóta, nu póte face mai multu ajutoriu.
Nrii de mai inainte ti-sunt tramisi.

Dlul T. Popoviciu in V. U. — Dã, ai ceventu: la cea mai mare
parte d'in publiculu nostru inteligente, si inca la cei mai avuti, li place
a cetí, fore inse a si platí. Nu voru inse sã scia óre acei domni, cà sus-
tinererea unu diurnalu costa spese mari? nu voru óre sã scia Dlorn, cà
abonandu-se, nu numai cà-si procura lectare, dar' totu de-dara contribu-
cescu pentru prosperarea literaturéi nòstre nationali? nu voru óre a sei, cà
o natiune fore càtu-si de pucina literatura nu se póte gaudi? Hai, hai,
multu e pon' la rain!! . . . . Càtu e pentru DTe, ti-am satisfacatu
cererea, mi' aparati ti i-am tramisu; asceptu numai implinirea apromisiunei.

Proprietariu, editoriu si redactoru dirigiute: **Mircea B. Stanescu.** — Giranteaspundictoriu si coreductore: **Basiliu Petricu.**